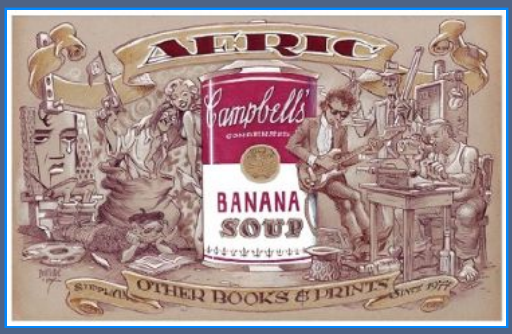

BLOMMENKINDERS!

anatomie van een vriendschap
(het boek én de film)

terug naar de nederlandse letteren

www.aeric.nl

Als het goed is komt u HIER vandaan en kunt u ZO weer terug.

22 jaar nadat een voormalig Komrij-biograaf (toch?) zich op de correspondentie tussen Boudewijn Büch en Gerrit Komrij stortte **[1]**, blijkt de man iets dergelijks – maar dan uiteraard anders – te hebben gedaan met de briefwisseling van Büch en een van diens iets minder bekende kameraden.

Op 20 november 2026 verscheen ***Anatomie van een Vriendschap, de briefwisseling van Boudewijn Büch en Peter van Zonneveld***, bezorgd en van inleiding voorzien door Onno Blom en Rick Honings.

De volgorde van de namen op voorplat, rug en titelpagina verbaast mij een beetje: Van Zonneveld is hier duidelijk het onderwerp en Büch niet meer dan het lijdend voorwerp (*pun intended*), maar dat zal ongetwijfeld een poging zijn om de verkoop van het boekwerk wat aan te wakkeren.

Al met al heeft het iets ongemakkelijks, dit uit de hand gelopen Leidse onderonsje **[2]**, maar wat maakt het uit?

Elke poging Boudewijn Büch opnieuw op de kaart en/of in de markt te zetten juich ik uiteraard van harte toe!

De samenstellers, die zichzelf een duidelijke rolverdeling hebben aangemeten, zijn toegewijd aan hun respectievelijke onderwerp – de ernstige blik in hun ogen tijdens het in de Leidse Universiteitsbibliotheek op film vastgelegde **toneelstukje** liegt er niet om.

Aan het eind van dit prachtfilmpje horen we een van de heren het volgende zeggen:

"Maar mij zijn toch wel - als je de hele correspondentie leest en waar je uit puur plezier aan begint - de schellen van de ogen gevallen over het karakter van Boudewijn. Er zitten zoveel dingen in".

In de inleiding van het boek komt dit plotselinge inzicht als volgt tot uiting:

"Boudewijn was niemand. Een zwart gat, een witte plek."

Het rommelt hier en daar in de eerste drie dozijn pagina's **[3]** van deze "leeseditie gericht op een breder publiek".

Nee, niemand hoeft zich zorgen te maken over de beeldvorming van Van Zonneveld, maar hoe zit het met Büch?

Welnu, met Boudewijn zit het ongeveer zo:

"Boudewijn Maria Ignatius Büch (De umlaut zette hij zelf op zijn naam) kwam uit het arme gedeelte van het rijke Wassenaar".

Alles is relatief, maar om de Van Zuylen van Nijeveltstraat nou arm te noemen gaat wel heel ver, zullen we het houden op een keurige woning in een middenstandsbuurt **[4]**?

En wat die naam en die **umlaut** betreft: die heeft Boudewijn er niet zelf opgezet, hij heeft 'm er eenvoudigweg niet afgehaald toen het erop aan kwam, dat is iets geheel anders **[5]**.

Meer details over dit zeer ingewikkelde verhaal vindt u onder meer op de website van het **Literatuurmuseum** te Den Haag, dat is niet eens zo heel ver van Leiden.

Op de resterende pagina's van de inleiding wordt nauwkeurig verslag gedaan van de ellende die Boudewijn veroorzaakt heeft; het gaat er - veelal terecht - stevig aan toe, maar de heren Blom en Honings zijn ook niet vies van een potje symboliek en een scheutje sentiment.

Hoe kleiner Büchs vriendenkring volgens de samenstellers in de loop der jaren wordt, hoe groter ze zijn woonomgeving lijken te willen maken en hoe gigantischer zijn boekenbezit – je wordt als lezer onbarmhartig om de oren geslagen met de dramatiek van Boudewijns gruwelijke, in bibliofiele luxe gehulde isolement!

Kijk maar eens:

"Boudewijn liet veel van zijn oude vrienden in de steek. En omgekeerd
Op den duur had hij geen vrienden meer over.
Bijna niemand kwam in het grandioze grachtenpand aan de Keizersgracht, De Koning van Zweden, en de waanzinnige bibliotheek die hij daar om zich heen had opgericht".

In een voorpublicatie in het Leids Universitair Weekblad **Mare** werd dat zelfs:

"Büch bewoonde een schitterend dubbel Amsterdams grachtenpand, voorzien van een bibliotheek met een adembenemende collectie".

Ach jongens, Boudewijn Büch bewoonde geen grachtenpand, laat staan een **dubbel** grachtenpand, hij bewoonde "slechts" een van de appartementen.

Een flink appartement, dat natuurlijk wel, en door de jaren heen verder uitgebreid na aankoop van aangrenzende kamertjes en verdiepinkjes, alles binnendoor bereikbaar via rare trappetjes - maar een heel **grachtenpand** bewoonde hij niet.

En wat moet de lezer nu opeens met termen als **waanzinnig** en **adembenemend** ter omschrijving van zijn almaar mythischer vormen aannemende bibliotheek, waar op het moment dat deze ter veiling kwam zoveel kritiek op was?

Büchs eenzaamheid was in die tijd (let wel: in die tijd) een **zelfverkozen** eenzaamheid; nieuwe "vrienden" kon hij meer dan genoeg krijgen, hij hield ze (bijna) allemaal netjes buiten de deur.

Hij had zich een nieuwe positie verworven (nee, niet vragen **hoe**, daar gaat het nu even niet om) en was bezig met andere dingen, dat kan toch?

Uiteraard komt in het voorwoord ook die andere grote vriend om de hoek kijken - de vriend die volgens de overlevering ook door Büch aan de kant werd gezet; u raadt het misschien al:

"Gerrit Komrij, die juist van Boudewijns 'ondeugdelijkheden' hield".

Over Komrij had Onno Blom in ***Het Fabeldier dat Komrij heet***, het in 2004 verschenen schrijversprentenboek waarin opvallend genoeg relatief veel aandacht wordt besteed aan Büch, in dit verband het volgende te melden:

"***Behalve [Hans] Warren en Büch maakte Komrij in de jaren zeventig weinig vrienden".***

Komrijs huidige biograaf **Arie Pos** lijkt eenzelfde mening toegedaan: over Gerrit Komrij en vriendschap - en die met Boudewijn Büch in het bijzonder - publiceerde hij in 2022 een **uitgebreid essay**, dat om meerdere redenen uw aandacht verdient.

Duidelijk dus: Boudewijn kon zich tenminste nog de luxe permitteren zich van oude vrienden af te wenden, Komrij heeft ze niet of nauwelijks gehad.

Hoe zou dat nou toch komen?

Voor mij persoonlijk begon het feest overigens al in de vierde zin van de inleiding, waarin gerefereerd wordt aan een vroeg gedicht van Boudewijn, verschenen in een schoolkrant, met daarbij de aantekening:

"door Ernst Braches wonderlijk genoeg niet opgenomen in Büchs Verzamelde Gedichten".

Welnu, het feit dat dit vers in de bundel ontbreekt mag dan opmerkelijk zijn, verwonderlijk is het niet, althans niet voor mij.

Braches had daar zo zijn redenen voor - hele goede redenen zelfs, vond hij.

Ondanks alles acht ik het niet onmogelijk dat Büch dankzij deze brievenbundel als prozaïst - zijn romans blijven uiteraard zo goed als onleesbaar - een treetje hoger klimt op de literaire ladder.

Iets dergelijks zou ik hem in zijn hoedanigheid van **dichter** ook gunnen, maar zolang dat gedrocht dat ***Verzamelde Gedichten*** heet de norm blijft, gaat dat niet gebeuren.

Tot zover mijn bescheiden commentaar op de inleiding die deze twee geleerde heren ten behoeve van dit werk hebben gecomponeerd; heb ik nog iets over de inhoud van de brieven te vertellen?

Welnee, daarvoor zou ik ze écht moeten gaan **lezen**: dat is toch **gekkenwerk?!**

Laat ik één uitzondering maken: in zijn brief van 15 september 1975 meldt Büch Van Zonneveld het volgende:

"Ik schrijf je maar om gesodemieter te voorkomen, straks zeg je weer Komrij wel en ik niet, maar, bij god, ik weet niet waarover te schrijven".

Dit boek miegelt van de voetnoten; elke naam van een redelijkerwijs te achterhalen persoon, bekend of onbekend, van Heinrich von Kleist tot Joe Cocker, van **Zoef de Haas** tot Caspar David Friedrich, van Harry G.M. Prick tot Sjef van Oekel, wordt gevolgd door een verwijzing naar een voetnoot met korte biografische gegevens en - te pas en te onpas - een kleine relevante anekdote.

Uitgerekend waar het **Gerrit Komrij** aangaat, zwijgt het notenapparaat in alle toonaarden.

Als je deze omissie afzet tegen de freakerige feitenzucht **[6]** waarmee weer andere voetnoten behept zijn, zou ik zeggen:

Anatomie van een Vriendschap; ik verheug me op de volgende **Anatomische Les**!

Eric Schneyderberg - november 2026

---

[1]
Op 2 maart 2004 publiceerde het dagblad Trouw een paginagroot artikel van de hand van Onno Blom over de briefwisseling van Boudewijn Büch en Gerrit Komrij, met als titel: ***Deze waereld is niet voor mijn plezier ingericht, of: Hier irrt Komrij!***
Menig geïnteresseerde (biograaf, journalist of anderszins) heeft zich door bepaalde delen van dit artikel welwillend op het verkeerde been laten zetten.

[2]
Ongemakkelijk, maar ook lichtelijk **potsierlijk**; het valt me nog mee dat de student-aasistent van dienst geen opdracht heeft gekregen een namenregister samen te stellen.

[3]
Inleiding, verantwoording en een enorme lijst met "geraadpleegde" bronnen (maar geen spoor van **Frans Mouws**, wiens puike en altijd verrassende onderzoeksresultaten op meerdere plekken voor extra opheldering hadden kunnen zorgen).

[4]
Er waren in Wassenaar natuurlijk wel enkele armere wijken, Kerkehout bijvoorbeeld; daar woonde ik tweede helft jaren 70, op kamers bij een dameskapper: ***SALON PETER***. Oei, nu komt het allemaal wel héél dichtbij!

[5]
En als de literatuurkenners hun recensies van dit werk dan doodleuk **openen** met dit soort malligheid (zoals gediplomeerd vliegenafvanger **Arjan P.** in opinieblad Argus), dan weten we allemaal weer waar we het voor doen.

[6]
Dat notenapparaat is een avontuur op zich, dat zal ik me nog wat verder in moeten verdiepen: binnenkort een nieuw PDF, dank voor uw geduld.

terug naar de letteren **contact!**